

**TÄÄLLÄ INSPIRAATIO
ON LUONNONVOIMA**

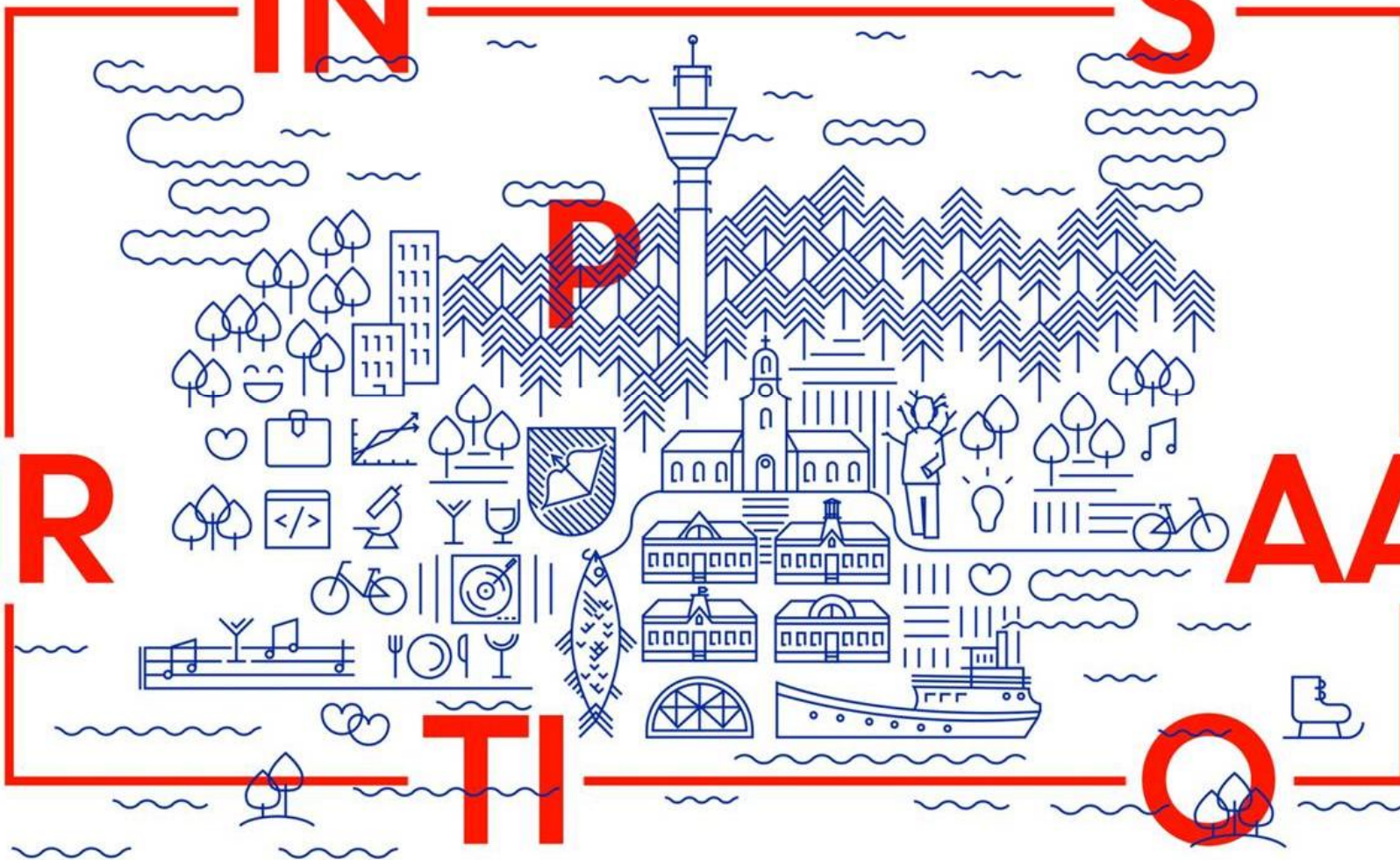
IN

KUOPIO

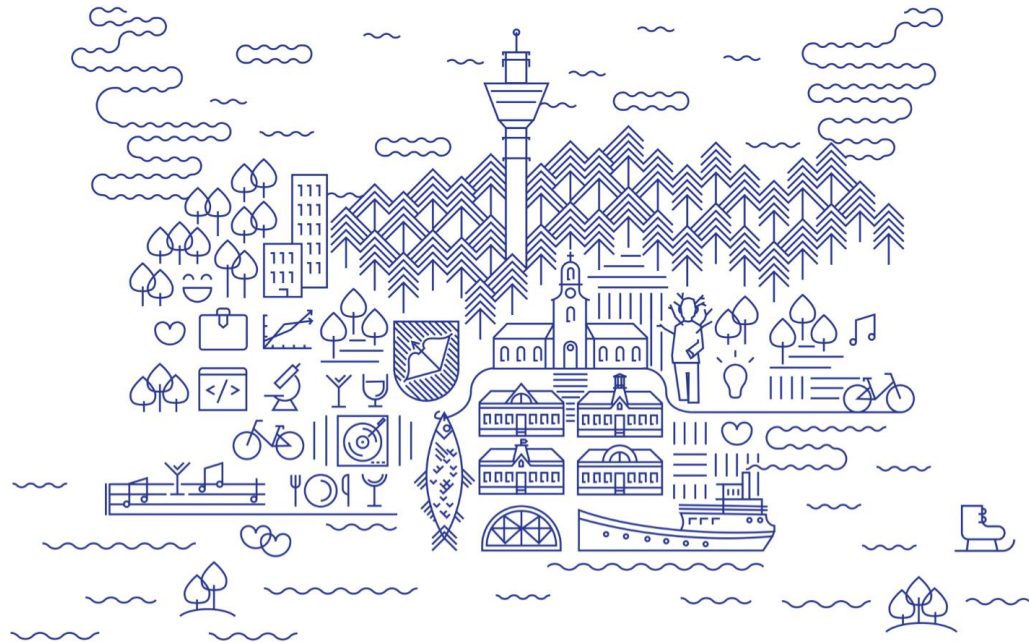
IR

AA

Kuukausiseuranta ja toteumaennuste SYYSKUU 2019

Kaupunginhallitus 21.10.2019

Ennuste syyskuu 2019

Verotulojen ennakoidaan alittavan talousarvion 16,6 M€:lla. Suurimpana syynä ovat verohallinnon verokortti uudistuksen ja tulorekisterin käyttöönottoon liittyvät ongelmat, joiden vuoksi kunnille jää tältä vuodelta tilittämättä kunnallisveroja noin 600 M€. Tilityksissä vaje korjaantuu osittain tammikuussa 2020 ja lopullisesti verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen.

Valtionosuustilitykset ovat 6,7 M€ talousarvioon merkittyä suuremmat. Ennusteessa on huomioitu ensi vuodelta kuluvalle vuodelle aikaistettu kertaluonteinen 237 M€:n valtionosuuksien lisäys. Tämän vaikutus on 5 M€.

Käyttötalouden riskit liittyvät erikoissairaanhoidon. Vammais- ja vanhuspalveluiden sekä lapsiperhepalvelujen ostoihin varatut määrärahat ovat ylittymässä kasvaneen asiakasmäärän ja raskaamman palvelutarpeen myötä. Muut palvelualueet ovat toteutumassa talousarviota parempina.

Kaupungin vuoden 2019 tulosta rasittaa **sairaanhoitopiirin alijäämien kattaminen**. Kuopion kaupungilta on elokuussa laskutettu 3,9 M€:n osuus viime vuoden lopussa sairaanhoitopiiriin taseessa olleesta alijäämästä. Peruspääoman suhteessa arvioituna katettavaa Kuopiolle jää edelleen 3,7 M€, joka sekin joudutaan kirjaamaan tulosvaikutteisesti vuodelle 2019 pakolliseksi menovaraukseksi tilinpäätökseen. Luku sisältyy jäljempänä olevaan ennustetaulukkoon.

Palvelualueiden ennusteiden ja päivittyneen verotulo- ja valtionosuusarvion mukaan koko vuosi on toteutumassa selkeästi aiempia arvioita heikompana. **Alijäämä** kasvaa lähes -39 M€:oon josta verotuksen tilityshäiriön vaikutus 7 milj. euroa ja sairaanhoitopiiriin alijäämien kattaminen 7,6 milj. euroa.

Vesiliikelaituksen yhtiöittämiseen liittyvät omaisuusjärjestelyt, kun liiketoimintakauppa vuoden 2019 tilinpäätöksen yhteydessä toteutetaan, synnyttävät kaupungille arviolta 93 M€:n kirjanpidollisen myyntivoiton (ei rahaa).

Kaupungin lainamäärä vuoden 2019 lopussa ennustetaan olevan n. 26 M€ pienempi kuin talousarviossa, koska vuoden 2018 lopun lainamäärä jäi arvioitua pienemmäksi.

Taloukskasvun ennakoidaan heikentyvän, korkojen arvioidaan pysyvän matalina ja kuluttajien ostovoiman hyvänä.

Rakentamisen kasvu taittumassa.

Työttömyys laskee edelleen. Työmarkkinatuen kuntaosuuden aleneminen on pysähtynyt, koska asiakaskunta on entistä vaikeammin työllistettäviä.

Työhyvinvointia ja työturvallisuutta edistävät toimenpiteet ja uudet toimintatavat ovat vaikuttaneet poissaolojen määrään vähentävästi.

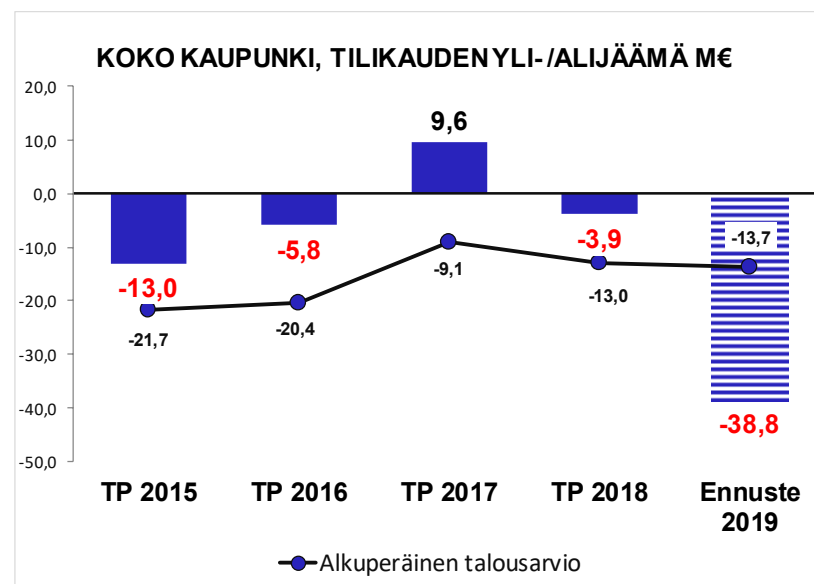
Palvelualueet 2019

	TA+TAMU 2019 M€	TPE 09-2019 M€	EROTUS (+) paremmin (-) huonommin
Elinvoima ja konsernipalvelu	-27,5	-26,8	0,7
Kaupunkiympäristön palvelualue	-1,7	1,0	2,6
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	-38,3	-38,6	-0,3
Kasvun ja oppimisen palvelualue	-202,6	-202,2	0,4
Perusturvan palvelualue	-156,2	-160,1	-3,9
Terveystenhuollon palvelualue	-251,5	-264,3	-12,8
- josta erikoissairaanhoido	-169,8	-181,2	-11,4
Terveystenhuollon palvelualue ilman ESH	-81,7	-83,1	-1,4
Vaalit	-0,3	-0,2	0,1
Tarkastustoimi	-0,3	-0,3	0,0
Yleishallinto	-19,5	-22,2	-2,6
TOIMINTAKATE YDINKAUPUNKI	-697,8	-713,7	-15,8
Tilakeskus	32,2	31,2	-0,9
Kuopion Vesi	13,6	13,8	0,2
Muut taseyksiköt ja liikelaitokset yht	2,9	2,9	0,0
TOIMINTAKATE KOKO KAUPUNKI	-649,2	-665,8	-16,6

Toimintakatteen kasvuvauhti tammi-syyskuussa koko kaupungin tasolla on 5 % verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan. Useilla palvelualueilla kasvu on tätäkin suurempi. Kuntatalouden kehitysarviossa 2019 vuoden kasvuksi on arvioitu + 3,8 %.

Tilinpäätösennuste 2019

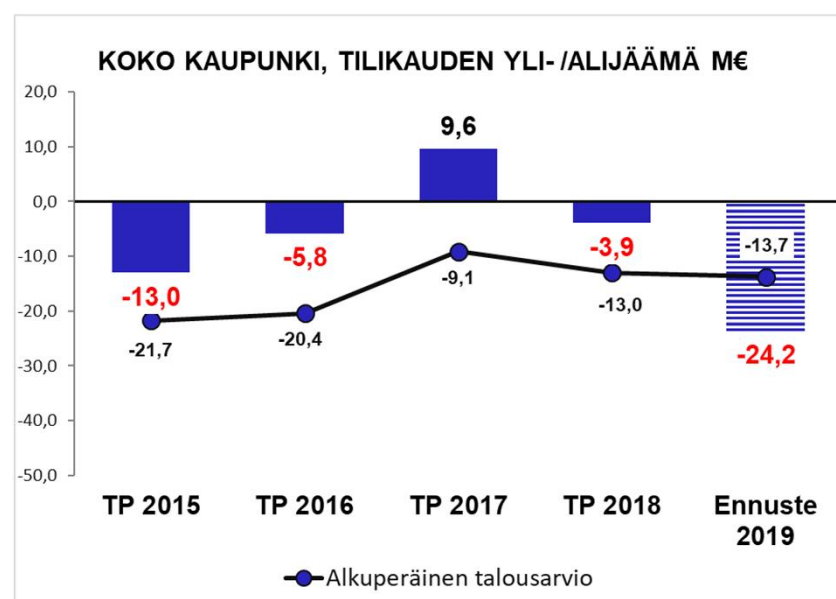
TULOSLASKELMA, koko kaupunki, M€			
	TA+TAMU 2019	Ennuste 2019	Erotus (+) paremmin (-) huonommin
Toimintatuotot	326,0	325,4	-0,6
Toimintakulut	-975,2	-991,3	-16,0
Toimintakate	-649,2	-665,8	-16,6
Verotulot	477,3	460,7	-16,6
Valtionosuudet	196,5	203,2	6,7
Rahoitustuotot ja -kulut	8,5	10,5	2,0
Vuosikate	33,1	8,5	-24,6
Poistot ja arvonalentumiset	-51,5	-52,0	-0,5
Satunnaiset erät	4,5	4,5	0,0
Tilikauden tulos	-13,9	-39,0	-25,1
Tilinpäätöserät	0,2	0,2	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	-13,7	-38,8	-25,0

Tilinpäätösennuste 2019 / TEOREETTINEN MALLI

(Eliminoitu ulkoiset tekijät: Sairaanhoidopiirin alijäämät 7,6 M€ ja verotulot 7 M€)

TULOSLASKELMA, koko kaupunki, M€			
	TA+TAMU 2019	Ennuste 2019	Erotus (+) paremmin (-) huonommin
Toimintatuotot	326,0	325,4	-0,6
Toimintakulut	-975,2	-983,7	-8,4
Toimintakate	-649,2	-658,2	-9,0
Verotulot	477,3	467,7	-9,6
Valtionosuudet	196,5	203,2	6,7
Rahoitustuotot ja -kulut	8,5	10,5	2,0
Vuosikate	33,1	23,1	-10,0
Poistot ja arvonalentumiset	-51,5	-52,0	-0,5
Satunnaiset erät	4,5	4,5	0,0
Tilikauden tulos	-13,9	-24,4	-10,5
Tilinpäätöserät	0,2	0,2	0,0
Tilikauden yli-/alijäämä	-13,7	-24,2	-10,4

Tilinpäätösennuste

RAHOITUSLASKELMA, koko kaupunki, M€			
	TA+TAMU 2019	Ennuste 2019	Erotus Ta / Ennuste (+) paremmin (-) huonommin
Vuosikate	33,1	8,5	-24,6
Satunnaiset erät	4,5	4,5	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-16,6	-12,0	4,6
Toiminnan rahavirta	21,0	1,0	-20,0
Käyttöomaisuus investoinnit	-109,9	-97,6	12,3
Rahoitusosuudet inv. menoihin	2,1	2,4	0,2
Pys.vastaavien hyöd. luov. tulot	22,2	23,9	1,7
Investointien rahavirta	-85,6	-71,3	14,2
Toiminnan ja investointien rahavirta	-64,6	-70,4	-5,8
Antolainauksen muutokset	1,0	4,9	3,9
Lainakannan muutokset	63,1	48,2	-14,9
Muut maksuvalmiuden muutokset	1,0	1,0	0,0
Rahoituksen rahavirta	65,1	54,1	-11,0
Vaikutus maksuvalmiuteen	0,5	-16,3	-16,7

Palvelualueet syyskuu 2019

YLEISHALLINTO -2,6 M€

- Toimintakate-ennuste on 2,6 M€ heikompi kuin talousarviossa. Käyttöomaisuuden myyntivoittojen arvioidaan toteutuvan 2,9 M€ talousarviota pienempänä. Verotuskustannusten arvioidaan ylittyvän 0,3 M€. Toimintakate-ennuste on talousarviota parempi kaupunginhallituksen 0,3 M€, kiinteistöjen hoitoon liittyvien ostopalveluiden 0,2 M€ sekä henkilöstöpalveluiden 0,1 M€ osalta.

ELINVOIMA- JA KONSERNIPALVELU +0,7 M€

- Toimintakate-ennuste on 0,7 M€ parempi kuin talousarviossa. Yrityspalvelussa toimintakatteen ennustetaan olevan 0,4 milj. euroa, lisäksi lomituspalvelussa sekä talous- ja omistajaohjauksessa kummassakin 0,1 M€ talousarviota parempi.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖ +2,6 M€

- Salli-Allianssi päätetään kehitysvaiheeseen kevään aikana. Suunnittelua ja toteutusta jatketaan ilman allianssi-kumppaneita, kustannukset kirjautuvat suoraan investointikohteisiin. Tämä ei aiheuta muutoksia investointimäärärahoihin. Salli-Allianssin kustannusten ja laskutusten arvioidaan jäävän n. 2,4 milj. euroon, joka ei vaikuta nettotulokseen. Tulojen (-18 milj. €) ja menojen (-18 milj. €) osalta on tehty muutos käyttösuunnitelmaan.
- Toimintakatteen arvioidaan toteutuvan 2,6 M€ talousarviota parempana. Ostopalvelu säästöjä: tonttipalveluissa, kiinteistökehityksessä, moottorikelkkareittien toimitus- ja korvauskuluissa, hanketoiminnan ostopalveluissa, asiantuntijapalveluissa sekä henkilöstömenoissa.

HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN -0,3 M€

- Kaupunginteatterin lipputulotavoitetta ei saavuteta. Musiikkikeskuksen toimintakulut ylittyvät. Kuntolaakson pysäköintialueen vuokrat kirjataan liikuntapalveluille 1.9. lukien. Toisaalta säästöä syntyy liikuntapaikkapalveluiden vuokrakuluista (ylipainehallin valmistuminen viivästyy).

KASVU JA OPPIMINEN +0,4 M€

- Toimintakate-ennuste 0,4 M€ talousarviota parempi koulukuljetussopimuksen kustannusten alittumisesta johtuen.

PERUSTURVA -3,9 M€

- Ennuste poikkeaa talousarvion tavoitteesta, koska kasvava asiakasmäärä vanhusten ja vammaisten palveluissa sekä lapsiperhepalveluissa lisäävät määrärahatarvetta erityisesti asiakaspalvelujen ostojen osalta. Lisäksi omaishoitajien määrä on kasvanut vammaispalveluissa.
- Henkilötyövuodet ovat kehittyneet palvelutarvetta vastaavasti.

TERVEYDENHUOLTO -12,8 M€ (sis. erikoissairaanhoidon -11,4 M€)

- Toimintakatteen arvioidaan ylittyvän 12,8 M€ talousarviosta. Erikoissairaanhoidon ylitys on 11,4 M€, josta 7,6 M€ on sairaanhoitopiirin alijäämien kattamista. Oman terveystalouden ylitys 1,4 M€, joka koostuu hoitotarvikkeista ja lääkkeistä sekä maksuttoman raskauden ehkäisyn kustannuksista.

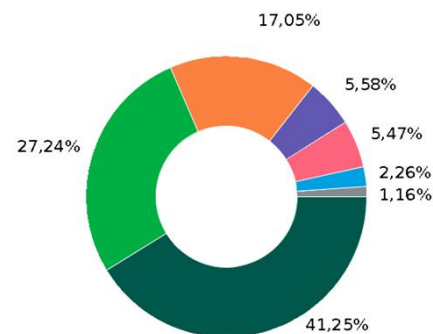
LIIKELAITOKSET JA TASEYKSIKÖT (TILAKESKUS, PELASTUSLAITOS, KUOPION VESI, MESTAR)

- Tilakeskuksen toimintakate-ennuste on 0,9 M€ talousarviota heikompi, kun vuokratuotot alittuvat talousarviosta 0,2 M€ ja suunnitelman mukaiset poistot ylittyvät kertaluonteisten poistojen vuoksi talousarviosta 0,6 M€. Kuopion Veden toimintakatteen ennustetaan toteutuvan 0,2 M€ talousarviota parempana. Muiden toimintakate-ennusteet ovat talousarvion mukaisia.

Lainakannan kehitys

Kuopion kaupungin lainakanta	Ennuste 31.12.2019	31.12.2018
Lainakanta, M €	396,3	343
Lainakanta €/as	3.340	2.890
Lainakannan kasvu 2018->2019, %	15,5 %	
Lainakannan suojausaste	53 %	66 %
Keskikorko (viimeiset 12 kuukautta)	0,87 %	1,13%

Viitekorkojakauma (prosenttiosuus avoinna olevasta saldosta pl. johdannaiset)

Pääoman lyhennykset ja jakson aikana maksetut korot

	1.1.2019-31.12.2019	1.1.2018-31.12.2018
Vuoden aikana maksettavat korot, M €	3,2	3,7
Vuoden aikana maksettavat lyhennykset, M €	51,7	89,2

Henkilötyövuosien kehitys

- Vuoden 2019 henkilöstösuunnitelmissa on varauduttu kaupunkitasolla 88,5 htv:n kasvuun
- Tammi-syyskuussa henkilötyövuosien määrä on kasvanut edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta 52,0 htv, joka laskennallisesti vastaa 69 htv:n kasvua vuositasolla

Palvelualue	2019	2018	Muutos	Toteuma
Muutos tammi - syyskuu	htv	htv	htv	%
Keskusvaalilautakunta	0,4	0,2	0,2	
Tarkastustoimi	1,5	1,5	0,0	75 %
Yleishallinto	3,0	2,7	0,3	21 %
*) Elinvoima- ja konsernipalvelu	104,7	100,5	4,2	66 %
Lomituspalvelu	133,7	146,6	-12,9	
Kaupunkiympäristön palvelualue	166,2	160,0	6,2	75 %
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	298,6	307,3	-8,7	72 %
Kasvun ja oppimisen palvelualue	1851,4	1824,0	27,4	76 %
Perusturvan palvelualue	1162,6	1134,3	28,3	77 %
Terveystieteiden palvelualue	663,4	650,7	12,7	77 %
Ydinkaupunki yhteensä	4385,5	4327,8	57,7	75 %
Liikelaikot				
Kuopion Kuntatekniikan liikelaitos	162,6	168,9	-6,3	68 %
Kuopion Vesi liikelaitos	67,5	67,1	0,4	76 %
Liikelaikot yhteensä	230,1	236,0	-5,9	70 %
Taseyksiköt				
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	222,4	221,1	1,3	74 %
Isäntäkuntapalvelut	31,4	34,3	-2,9	70 %
Tilakeskus	36,9	35,1	1,8	74 %
Taseyksiköt yhteensä	290,7	290,5	0,2	74 %
Yhteensä	4906,3	4854,3	52,0	75 %
Lisäksi:				
Palkkatukityöllistettyjen htv	55,6	39,6	16,0	
Kesätyöntekijöiden htv	41,2	41,8	-0,6	
Oppisopimuskoulutus htv	14,1	8,2	5,9	
	110,9	89,6	21,3	

Sairauspoissaolojen ja työtapaturmien kehitys

- Työhyvinvointia ja työturvallisuutta edistävät toimenpiteet ja uudet toimintatavat ovat vaikuttaneet poissaolojen määrään vähentävästi
- Sairauspoissaolot ja tapaturmapoissaolot ovat lähteneet laskuun
- Sairauspoissaolot ovat vähentyneet 0,3 pv/htv
- Tapaturmapoissaolot ovat vähentyneet 0,1 pv/htv

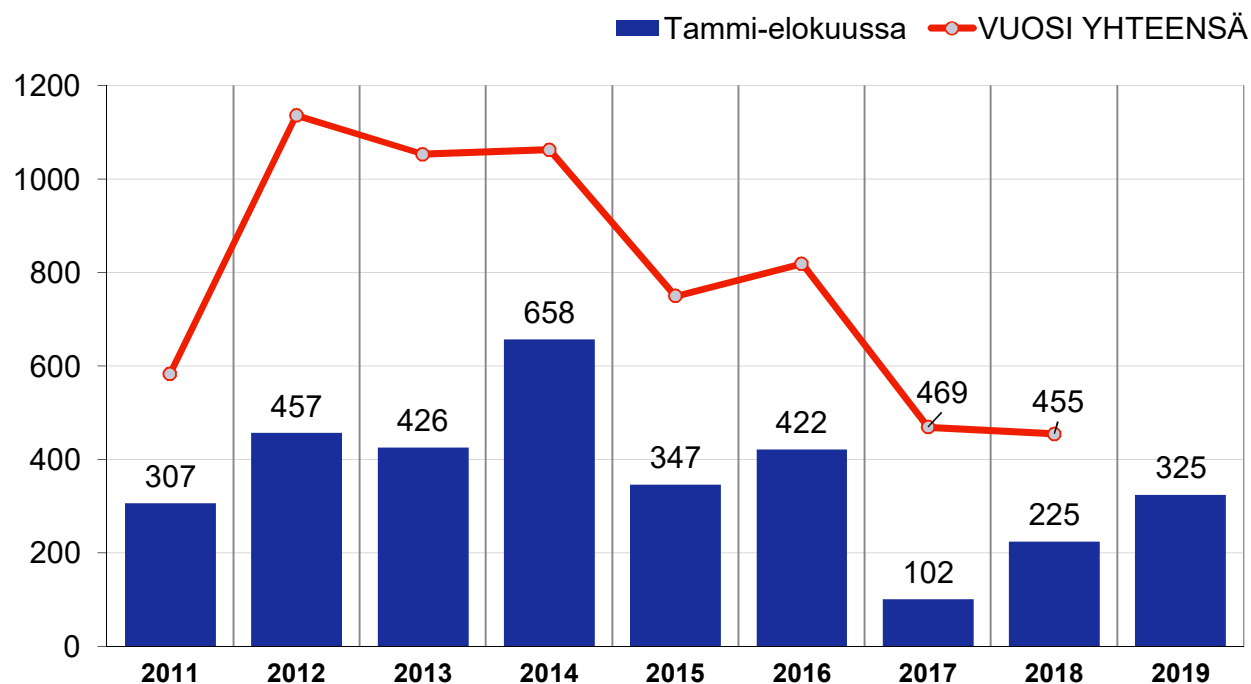
Palvelualue	SAIRAUSPOISSAOLOT			TAPATURMAPOISSAOLOT		
	2019	2018	Muutos	2019	2018	Muutos
Muutos tammi - syyskuu kalenteripv/henkilötyövuosi	pv	pv	pv	pv	pv	pv
Yleishallinto		7,7	-7,7			
*)Elinvoima- ja konsernipalvelut	8,8	15,0	-6,2	0,2	0,1	0,1
Lomituspalvelu	22,2	29,8	-7,6	4,2	4,0	0,2
Kaupunkiympäristön palvelualue	10,6	11,4	-0,8	0,0	0,4	-0,4
Hyvinvoinnin edistämisen palvelualue	11,9	10,4	1,5	0,1	0,0	0,1
Kasvun ja oppimisen palvelualue	15,3	15,2	0,1	0,4	0,7	-0,3
Perusturvan palvelualue	23,3	22,6	0,7	0,8	1,0	-0,2
Terveystuon palvelualue	18,7	17,6	1,1	0,4	0,5	-0,1
Liikelaikokset						
Kuopion Kuntatekniiikan liikelaikaitos	13,3	17,8	-4,5	2,2	1,6	0,6
Kuopion Vesi liikelaikaitos	6,4	16,6	-10,2	1,0	0,3	0,7
Taseyksiköt						
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	15,9	15,1	0,8	1,2	1,8	-0,6
Isäntäkuntapalvelut	22,7	22,9	-0,2	0,5	0,1	0,4
Tilakeskus	11,3	11,2	0,1	1,9	0,2	1,7
Poissaolot keskim. kaupungissa	17,1	17,4	-0,3	0,7	0,8	-0,1

*) Ilman Tilakeskusta ja lomituspalvelua

Väestönmuutos tammi-elokuu 2019

Kuopion väestönmuutokset 2011 - 2019

Lähde: Tilastokeskus

Kuopion väkiluku

31.12.2018

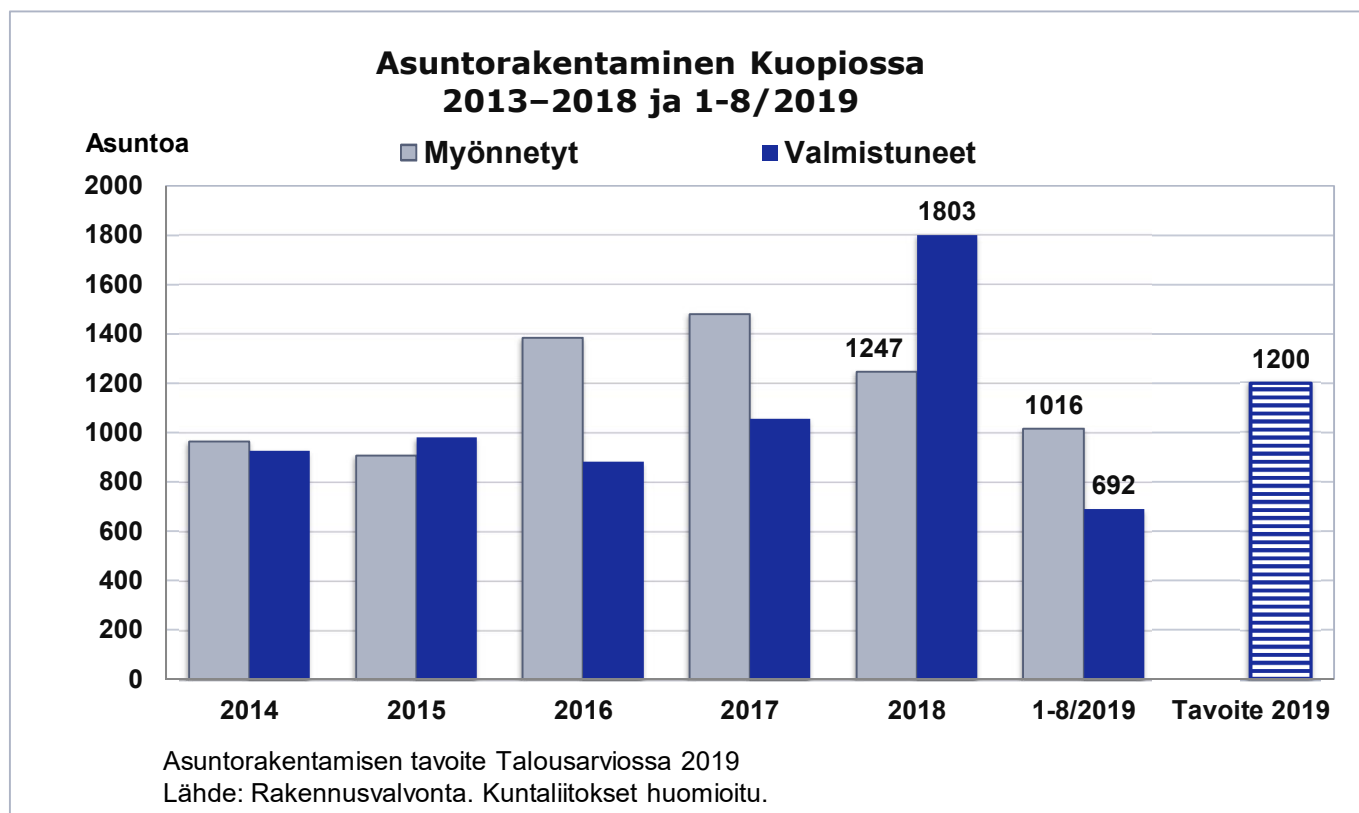
118 664

31.8.2019

118 989

Tammi-elokuun 2019 väestönmuutos oli 325. Opiskelijoiden tulomuutto nostaa väkilukua syksyn kuukausina.

Asuntorakentaminen tammi-elokuu 2019

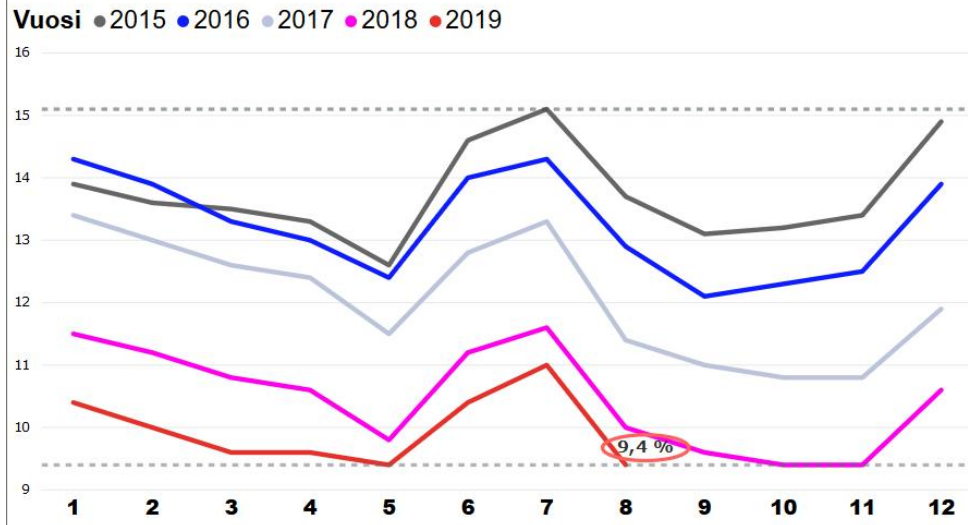

**Rakentamisen odotetaan
jatkuvan vilkkaana, mutta
kasvu tasoittuu.**

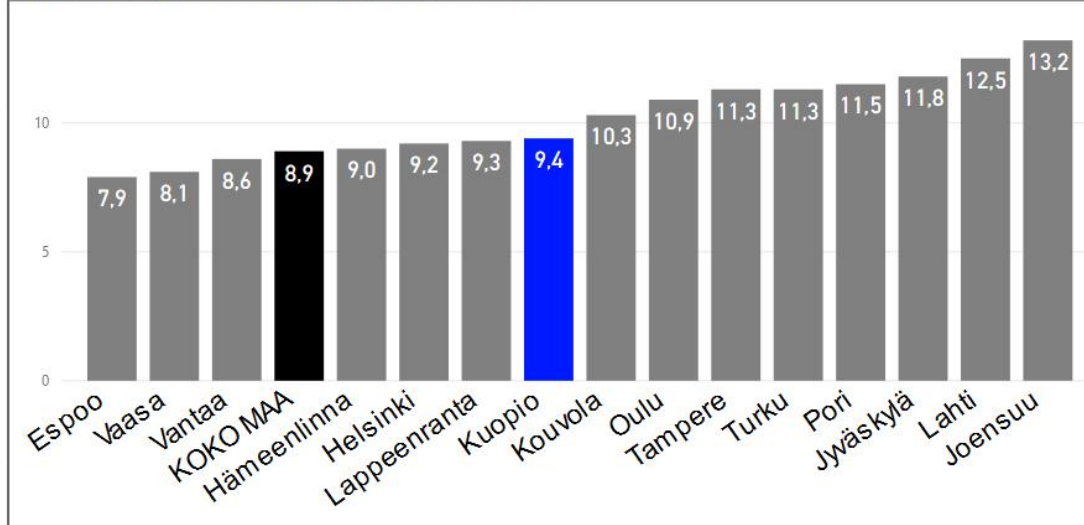
Vuosi 2018 oli asunto-
rakentamisen ennätysvuosi.

Työttömyys elokuu 2019

Kuopion työttömyysaste kuukausittain 2015 - 2019, %

Työttömyysaste (%) 31.8.2019

Pitkäaikaistyöttömät

1869

Yli 50-v.

1905

Alle 25-v.

815

Kuopion elokuun työttömyysaste oli 9,4 %. Pitkäaikaistyöttömyys, yli 50-vuotiaiden ja alle 25-vuotiaiden työttömyys väheni edelleen.

Kuopion työttömyysaste oli matala vertailukaupunkien joukossa.

Ennustetun talouskehityksen pysäyttäminen

- Henkilöstömenoihin vaikuttaminen
 - Yt-neuvottelut meneillään
 - Eläköitymisten hyödyntäminen
 - Vapaaehtoiset ratkaisut
 - Palvelujen rohkea uudistaminen ja palvelualuerajat rikkovat toimintamallit
 - Hallinnon laajuuden ja toimintatapojen arviointi
- Ostopalvelusopimusten tarkistaminen, erityisesti tytäryhtiöiden ollessa kumppanina
- Omaisuuden myynti
- Omaisuuden tuottojen kasvattaminen, mm. osingot
- Palveluverkoston ja -rakenteen uudistaminen
- Päätösten peruminen, investointisuunnitelmat ja palvelujen laajentaminen jäihin